

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI.410.001.08.2018

P/18/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

al. Tysiąclecia Państwa Polskiego 4, 25-520 Kielce

T +48 41 249 91 00, F +48 41 249 91 05

lki@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2017 r. w zakresie wykorzystania dotacji otrzymanych z budżetu państwa w ramach części 85/26 – województwo świętokrzyskie.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r. oraz działania wcześniejsze i późniejsze dotyczące ustawy budżetowej na 2017 r.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontroler	Stanisław Łuczyński, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/12/2018 z dnia 19 stycznia 2017 r. [Dowód: akta kontroli str. 1]
Jednostka kontrolowana	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gowarczowie, Plac - XX Lecia 1, 26-225 Gowarczów (dalej: GOPS lub Ośrodek).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Izabela Wąsik, pełniąca obowiązki Kierownika GOPS. [Dowód: akta kontroli str. 3-10]

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie ¹ działalność kontrolowanej jednostki w zakresie planowania i wykorzystania przez Ośrodek dotacji z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami.
Uzasadnienie oceny	Pozytywną ocenę uzasadnia: – opracowanie planu finansowego wydatków uwzględniającego zadania zlecone z zakresu administracji rządowej oraz prawidłowa jego realizacja; – wykorzystanie dotacji na realizację zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami, zgodnie z ich przeznaczeniem; – prawidłowe zaksięgowanie otrzymanych dotacji, ich rozliczenie oraz terminowe dokonanie zwrotu części niewykorzystanej dotacji; – prawidłowe i terminowe sporządzenie sprawozdania finansowego Rb-50 za 2017 r.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Planowanie dotacji z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami

Opis stanu faktycznego	1.1. Zgodnie ze statutem² GOPS w Gowarczowie, celem działalności Ośrodka jest zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadającym godności człowieka. W związku z tym Ośrodek realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej jako zadania własne gminy oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej wynikające z ustawy o pomocy społecznej, rządowych programów pomocy społecznej mających na celu ochronę poziomu życia osób i rodzin oraz rozwój specjalistycznego wsparcia. Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wykonywanych przez Ośrodek należą m.in. przyjmowanie i weryfikacja wniosków o przyznanie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego i świadczeń wychowawczych, wydawanie decyzji administracyjnych o przyznaniu ww. świadczeń, prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych, sporządzanie i przekazywanie sprawozdań dotyczących świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz sprawozdań z realizacji zadań określonych ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa
------------------------	---

¹ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje oceny: pozytywna, negatywna.

² Statut GOPS przyjęty uchwałą nr VII/29/2015 Rady Gminy w Gowarczowie z 30 marca 2015 r., zmieniony uchwałą nr XIX/131/2016 Rady Gminy w Gowarczowie z 28 kwietnia 2016 r.

w wychowaniu dzieci³ (dalej: ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci). [Dowód: akta kontroli str. 16-26]

Realizacja powyższych zadań statutowych była podstawą otrzymywania przez GOPS, dotacji celowej z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej.

W związku z pismem wojewody świętokrzyskiego z 21 października 2016 r. informującym wójta Gminy Gowarczów (dalej Wójt) m.in. o wielkości dotacji na realizację zadań z zakresu administracji rządowej przyjętych do projektu ustawy budżetowej na 2017 r. (§ 2010⁴ i § 2060⁵), GOPS opracował projekt planu finansowego i przekazał go do Urzędu Gminy w Gowarczowie w dniu 12 grudnia 2016 r., tj. przed upływem terminu wynikającego z art. 248 ust. 2 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁶. [Dowód: akta kontroli str. 95-104]

W projekcie planu finansowego GOPS ujęto m.in. dotacje na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej w: dziale 852 *Pomoc społeczna* rozdziale 85213 („składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej”) w kwocie 11.817 zł; dziale 855 *Rodzina* w łącznej kwocie 5.246.997 zł (w dwóch rozdziałach 85501 i 85502) z tego w rozdziale 85501 („świadczenie wychowawcze”) w kwocie 3.096.937 zł i rozdziale 85502 („świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego”) w kwocie 2.150.060 zł, tj. w kwotach zgodnych z określonymi w ww. piśmie wojewody świętokrzyskiego z 21 października 2016 r. [Dowód: akta kontroli str. 97, 100, 102-103]

W planie finansowym GOPS na 2017 r. z dnia 12 stycznia 2017 r. ujęte zostały m.in. dotacje na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, w tym w rozdziale 85213 w kwocie 11.817 zł, w rozdziale 85501 w kwocie 3.096.937 zł oraz w rozdziale 85502 w kwocie 2.150.060 zł. [Dowód: akta kontroli str. 112-116]

W wyniku zmian dokonanych w trakcie 2017 r. kwota dotacji na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej (§ 2010 i § 2060) w poniższych rozdziałach, uległa zwiększeniu o 170.886 zł w stosunku do planowanej w ustawie budżetowej. Ostatecznie w planie finansowym Ośrodka ujęto wydatki w łącznej wysokości 5.429.700 zł, z tego w następujących rozdziałach:

- 85195 („pozostała działalność”) – 840 zł (wprowadzone do planu w trakcie 2017 r.);
- 85213 – 12.026 zł (zwiększenie o 209, tj. o 1,8%);
- 85219 („ośrodki pomocy społecznej”) – 9.136 zł (wprowadzone do planu w trakcie 2017 r.);
- 85278 („usuwanie skutków klęsk żywiołowych”) – 4.037 zł (wprowadzone do planu w trakcie 2017 r.);
- 85501 – 3.154.848 zł (zwiększenie o 57.911 zł, tj. o 1,9%);
- 85502 – 2.248.746 zł (zwiększenie o 98.686 zł, tj. o 4,6%);
- 85503 („karta dużej rodziny”) – 67 zł (wprowadzone do planu w trakcie 2017 r.).

[Dowód: akta kontroli str. 126, 128, 138, 140, 145, 158-162, 170-180, 277-281]

P.o. Kierownika GOPS Izabela Wąsik, przedstawiając działania związane z planowaniem dotacji z budżetu państwa na 2017 r. na realizację zadań z zakresu administracji rządowej, w tym m.in. na świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz na świadczenia wychowawcze realizowane w ramach Programu *Rodzina 500 plus* wyjaśniła, że m.in. dostosowano projekt planu finansowego GOPS do kwot przyjętych do projektu ustawy budżetowej (pismo znak: GOPS:31.311.26.2016 z 12 grudnia 2016 r.). Dostosowania planu dokonano po otrzymaniu pisma Wojewody Świętokrzyskiego znak FN.I.3110.19.2016 z 21 października 2016 r.

³ Dz. U. z 2016 r., poz. 195 ze zm.

⁴ Paragraf 2010 klasyfikacji budżetowej - dotacje celowe przekazane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminom (związkom gmin) ustawami.

⁵ Paragraf 2060 klasyfikacji budżetowej - dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej zlecone gminom (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym), związane z realizacją świadczenia wychowawczego stanowiącego pomoc państwa w wychowywaniu dzieci.

⁶ Dz. U. z 2017 r., poz. 2077 ze zm.

informującego o wielkości dochodów budżetowych i dotacji przyjętych do projektu ustawy budżetowej na rok 2017.

Po uchwaleniu budżetu Gminy Gowarczów (na 2017 r.) w dniu 29 grudnia 2016 r.⁷, kierownik GOPS 12 stycznia 2017 r. przedłożył do Urzędu Gminy plan finansowy GOPS na rok 2017. [Dowód: akta kontroli str. 249]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2. Wykorzystanie przez Ośrodek dotacji z budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

2.1. W 2017 r. Ośrodek otrzymywał dotację z budżetu państwa przekazywaną przez Urząd Gminy w Gowarczowie na realizację zadań z zakresu administracji rządowej w ramach siedmiu rozdziałów klasyfikacji budżetowej w następujących kwotach: 85195 – 560 zł, 85213 – 10.422 zł, 85219 – 9.136 zł, 85278 – 4.037 zł, 85501 – 3.154.848 zł, 85502 – 2.174.089 zł i 85503 – 67 zł. Kwota ogółem otrzymanej przez GOPS dotacji we wszystkich ww. rozdziałach wyniosła 5.353.159 zł. [Dowód: akta kontroli str. 181-193, 218-230, 282-288]

Badanie terminowości otrzymywania przez Ośrodek w 2017 r. dotacji na realizację zadań objętych kontrolą, w odniesieniu do dwóch rozdziałów: 85501 i 85502 nie wykazało nieprawidłowości. Terminy i kwoty przekazanych dotacji celowych umożliwiały Ośrodkowi pełne i terminowe wykonanie zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych w ramach ww. rozdziałów klasyfikacji budżetowej. [Dowód: akta kontroli str.181, 218]

2.2. Wydatki poniesione przez GOPS w 2017 r. na realizację zadań z zakresu administracji rządowej (zgodnie ze sprawozdaniem Rb-50 GOPS) wykonane zostały w wysokości ogółem 5.304.787,65 zł, co stanowiło 97,7% planu po zmianach, z tego w rozdziałach:

- 85195 w kwocie 560 zł (66,7% planu po zmianach) (§ 4010, 4110, 4120, 4210 i 4360);
- 85213 w kwocie 10.175,03 zł (84,6% planu po zmianach) – na sfinansowanie składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające świadczenia z pomocy społecznej (§ 4130);
- 85219 w kwocie 9.136 zł (100% planu po zmianach), w tym: w § 3110 „świadczenia społeczne” – 9.000,00 zł i w § 4210 „zakup materiałów i wyposażenia” – 136,00 zł;
- 85278 w kwocie 4.036,79 zł (99,9% planu po zmianach) – na sfinansowanie zasiłków celowych dla osób lub rodzin poszkodowanych w wyniku zjawisk atmosferycznych noszących znamiona klęski żywiołowej, które miały miejsce w dniach: 5-6 i 29-30 października 2017 r. (§ 3110);
- 85501 w kwocie 3.135.880,21 zł (99,4% planu po zmianach), w tym: § 3020 „wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń” – 499,00 zł; § 3110 „świadczenia społeczne” – 3.090.689,80 zł; § 4010 „wynagrodzenia osobowe pracowników” – 27.700,81 zł; § 4040 „dodatkowe wynagrodzenie roczne” – 1.459,45 zł; § 4110 „składki na ubezpieczenie społeczne” – 4.904,85 zł; § 4120 „składki na Fundusz Pracy” – 688,27 zł; 4210 – 2.327,51 zł; § 4260 „zakup energii” – 800 zł; § 4280 „zakup usług zdrowotnych” – 80 zł; § 4300 „zakup usług pozostałych” – 4.125,86 zł; § 4360 „opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych” – 400 zł; § 4410 „podróże służbowe krajowe” – 47,00 zł; § 4440 „odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych” – 1.185,66 zł; § 4700 „szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej” – 972,00 zł;
- 85502 w kwocie 2.144.933,96 zł (95,4% planu po zmianach), w tym: § 3020 „wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń” – 20,00 zł; § 3110 „świadczenia społeczne” – 1.973.455,98 zł; § 4010 „wynagrodzenia osobowe pracowników” – 52.179,28 zł; § 4040 „dodatkowe wynagrodzenie roczne” – 4.220,25 zł; § 4110 „składki na ubezpieczenie społeczne” – 112.718,85 zł; § 4120 „składki na Fundusz Pracy” – 1.374,10 zł; 4210 – 90 zł; § 4300 – 476,50 zł; § 4700 – 399,00 zł;

⁷ Uchwała Nr XXVII/206/2016 Rady Gminy Gowarczów.

- 85503 w kwocie 65,66 zł (98,0% planu po zmianach) – (§ 4010 i § 4110) w związku z założeniem „karty dużej rodziny”. [Dowód: akta kontroli str. 163-164]

W ramach wydatków poniesionych w 2017 r. w kwocie 2.327,51 zł (w rozdziale 85501, § 4210 „zakup materiałów i wyposażenia”) sfinansowano zakupy artykułów biurowych dla potrzeb związanych z realizacją świadczeń wychowawczych, tonerów do drukarek oraz książek i poradników dla potrzeb GOPS.

W ramach wydatków poniesionych w 2017 r. w kwocie 4.125,86 zł (w rozdziale 85501 § 4300 „zakup usług pozostałych”) sfinansowano koszty prowizji od przelewów bankowych z tytułu świadczeń wychowawczych, zakupy usług pocztowych oraz zakup licencji oprogramowania do obsługi świadczeń wychowawczych. [Dowód: akta kontroli str. 295-300]

Ośrodek w dniu 29 grudnia 2017 r. przekazał na konto Urzędu Gminy w Gowarczowie część otrzymanej dotacji celowej z budżetu państwa w kwocie ogółem 48.371,35 zł (w tym: 29.403,56 zł – z § 2010 oraz 18.967,79 – z § 2060), w związku z niepełnym jej wykorzystaniem do 29 grudnia 2017 r. na następujące zadania:

- składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające świadczenia z pomocy społecznej (rozdział 85213) – 246,97 zł;
 - zasiłki celowe dla osób lub rodzin poszkodowanych w wyniku zjawisk atmosferycznych noszących znamiona klęski żywiołowej (rozdział 85278) – 0,21 zł;
 - świadczenia wychowawcze (rozdział 85501) – 18.967,79 zł;
 - świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego (rozdział 85502) – 29.155,04 zł;
 - koszty obsługi związane z wydaniem karty dużej rodziny (rozdział 85503) – 1,34 zł.
- [Dowód: akta kontroli str. 245-246]

2.3. W toku kontroli zbadano prawidłowość przyznawania przez GOPS w 2017 r. świadczeń wychowawczych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz prawidłowość postępowań prowadzonych przez GOPS wobec dłużników alimentacyjnych zalegających ze spłatą alimentów na rzecz osób uprawnionych do ich pobierania. Badaniem objęto:

- 40 akt spraw w tym m.in wnioski i decyzje z I półrocza 2017 r. i z okresu od 1 września do 30 października 2017 r. o przyznaniu świadczeń wychowawczych. Badana liczba 40 decyzji stanowiła 11,7% liczby decyzji wydanych w ww. okresie (8 miesięcy 2017 r.) i jednocześnie 10,3% ogólnej liczby 390 decyzji o przyznaniu świadczeń wychowawczych wydanych w całym 2017 r. Łączna kwota przyznanych i wypłaconych świadczeń wychowawczych w 2017 r. na podstawie ww. 40 decyzji wyniosła 128.500 zł i w porównaniu do łącznej kwoty (2.067.602 zł) wypłaconych świadczeń wychowawczych w ww. okresie 8 miesięcy 2017 r. stanowiła 6,2% i jednocześnie 4,2% łącznej kwoty wypłaconych świadczeń wychowawczych (3.090.690 zł) w całym 2017 r. W każdym przypadku przyznanego świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko, dochód rodziny w przeliczeniu na jedną osobę nie przekroczył kwoty 800 zł określonej w art. 5 ust. 3 ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci lub kwoty 1.200 zł (w jednym przypadku) określonej w art. 5 ust. 4 ww. ustawy.

Wyliczenia dochodu przypadającego na jedną osobę, GOPS dokonał po zweryfikowaniu danych zawartych w oświadczeniach osób ubiegających się o przyznanie świadczenia wychowawczego. Weryfikacji dokonywano poprzez uzyskanie danych z Ministerstwa Finansów o dochodach wnioskodawców i składkach na ubezpieczenie zdrowotne, zaświadczeń uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Końskich (PUP) o nie posiadaniu (lub posiadaniu) prawa do zasiłku przez matkę lub ojca dziecka oraz zaświadczeń z ZUS o pobieranym przez ojca lub matkę dziecka zasiłku chorobowym.

W odniesieniu do każdego świadczenia wychowawczego, decyzje ustalały konkretny okres na jaki zostało przyznane świadczenie, tj. np. od 1 stycznia lub od 1 marca 2017 r. do 30 września 2017 r., zgodnie z art. 48 ust. 1 ww. ustawy. Każda z 40 analizowanych decyzji zawierała informację o terminie wypłaty świadczenia wychowawczego, tj. do ostatniego dnia każdego miesiąca, na który przyznane zostało świadczenie. Spośród 40 ww. decyzji, w odniesieniu do 20 z nich (50%) sprawdzono terminowość dokonywania wypłat ww. świadczeń w IV kwartale 2017 r. Stwierdzono, że GOPS

zapewnił przekazywanie środków na wypłatę tych świadczeń w terminach: 26 października 2017 r., 27 listopada 2017 r. i 20 grudnia 2017 r., tj. zgodnie z terminami określonymi w powyższych decyzjach. Każda z 40 analizowanych decyzji o przyznaniu prawa do świadczenia wychowawczego zawierała m.in. pouczenie na podstawie art. 20 ust. 1 ww. ustawy, o obowiązku niezwłocznego powiadomienia (przez osobę uprawnioną do ww. świadczenia) organu wypłacającego świadczenie, w przypadku wystąpienia zmian mających wpływ na prawo do świadczenia wychowawczego, takich jak: zmiana liczby członków rodziny, uzyskanie lub utrata dochodu, wyjazdu członka rodziny poza granicę Rzeczypospolitej Polskiej lub innych mających wpływ na prawo do ww. świadczenia. [Dowód: akta kontroli str.68-86]

- 15 akt spraw w tym m.in. wnioski i decyzje z września i października 2017 r. o przyznaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Badana liczba 15 decyzji stanowiła 54% decyzji wydanych w tym zakresie we wrześniu i październiku 2017 r. i jednocześnie 36% łącznej liczby 42 decyzji w sprawie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego wydanych w całym 2017 r. W każdym przypadku kwota przyznanego świadczenia z funduszu alimentacyjnego nie przekraczała 500 zł na jedno uprawnione dziecko, zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów⁸ (dalej: ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów). Łączna kwota przyznanych i wypłaconych świadczeń alimentacyjnych w 2017 r. na podstawie ww. 15 decyzji wyniosła 23.700 zł i w porównaniu do łącznej kwoty świadczeń alimentacyjnych wypłaconej w całym 2017 r. (167.550 zł) stanowiła 14%. Na 15 analizowanych akt spraw, w każdym przypadku przyznanego świadczenia alimentacyjnego, dochód rodziny w przeliczeniu na jedną osobę nie przekroczył kryterium dochodowego wynoszącego 725 zł (na jedną osobę w rodzinie), określonego w art. 9 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. W aktach spraw o przyznaniu ww. świadczeń znajdowały się zaświadczenia Komornika Sądowego o bezskuteczności egzekucji należnych świadczeń alimentacyjnych od dłużników. Decyzje o przyznaniu prawa do świadczenia alimentacyjnego w każdej z 15 badanych spraw ustalały konkretny okres na jaki zostało przyznane świadczenie, tj. od 1 października 2017 r. do 30 września 2018 r.

GOPS zapewnił w 2017 r. wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego w terminach do dnia: 26 października 2017 r., 27 listopada 2017 r. i 20 grudnia 2017 r., tj. zgodnie z terminami określonymi w harmonogramie wypłat załączonym do każdej z 15 decyzji o przyznaniu ww. świadczeń. Decyzje o przyznaniu prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego informowały o obowiązku niezwłocznego powiadomienia organu właściwego wierzyciela (Wójta gminy) w przypadku zmian w: liczbie członków rodziny, umieszczenia osoby uprawnionej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie albo w pieczy zastępczej lub zawarcia przez osobę uprawnioną związku małżeńskiego albo innych zmian zwłaszcza dotyczących uzyskania dochodu, uchylecia obowiązku alimentacyjnego lub zmiany wysokości zasądzonych alimentów. Decyzje pouczały osobę uprawnioną o skutkach niepoinformowania o ww. zmianach, organu właściwego prowadzącego postępowanie w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego. [Dowód: akta kontroli str. 35-44]

- pięć postępowań prowadzonych przez GOPS w 2017 r. wobec dłużników alimentacyjnych, w celu wyegzekwowania należności Skarbu Państwa z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego (przyznanych osobom uprawnionym do ich pobierania) na podstawie decyzji administracyjnych wydanych w 2016 r. i 2017 r. na okres świadczeniowy od 1 października 2016 r. do 30 września 2017 r. (cztery decyzje) i na okres świadczeniowy od 1 lutego 2017 r. do 30 września 2017r. (jedna decyzja). Stwierdzono, że w każdym przypadku badanego postępowania, GOPS działając na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, przekazał skutecznie wezwania dla dłużników w celu przeprowadzenia z nimi wywiadu alimentacyjnego i ustalenia ich sytuacji dochodowej i zawodowej. Pisemne wezwania do dłużników (w sprawie przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego):

⁸ Dz. U. z 2017 r., poz. 489 ze zm.

- w przypadku jednej decyzji z dnia 3 marca 2017 r., sporządzono w dniu 23 marca 2017 r., tj. po upływie 19 dni od dnia wydania decyzji o przyznaniu osobie uprawnionej, świadczenia alimentacyjnego;
- w przypadku pozostałych czterech decyzji z października i listopada 2016 r. (przyznających świadczenie alimentacyjne osobom uprawnionym na okres od 1 października 2016 r. do 30 września 2017 r.), wezwania do dłużników alimentacyjnych w celu przeprowadzenia z nimi w 2017 r. wywiadu o ich aktualnej sytuacji dochodowej i zawodowej, sporządzono w styczniu 2017 r.

W jednym uzasadnionym przypadku GOPS, działając na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, zawiadomił dłużnika o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie uznania go za uchylającego się od alimentów. Następnie Ośrodek wydał decyzję administracyjną (na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów) o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych. W dalszej kolejności GOPS działając na podstawie art. 5 ust. 3b pkt 1 ww. ustawy, zawiadomił Komendę Powiatową Policji w Końskich (KPP) o popełnieniu przestępstwa uchylania się przez dłużnika od obowiązku alimentacyjnego oraz wnioskuje o ściganie za przestępstwo z art. 209 § 1 Kodeksu karnego. Pismem z dnia 5 października 2017 r. KPP w Końskich poinformowała GOPS o wszczęciu dochodzenia w przedmiotowej sprawie pod nadzorem Prokuratury Rejonowej w Końskich. Do dnia 31 stycznia 2018 r. GOPS nie otrzymał odpowiedzi z ww. Prokuratury o wynikach prowadzonego dochodzenia w tej sprawie.

W drugim uzasadnionym przypadku, GOPS nie wszczynał postępowania w sprawie uznania dłużnika za uchylającego się od płacenia alimentów, ponieważ dłużnik zgłosił się na wywiad alimentacyjny i był zarejestrowany w PUP w Końskich jako osoba poszukująca pracy oraz potwierdzał gotowość do podjęcia zatrudnienia. PUP nie miał propozycji pracy dla dłużnika.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r., łączna kwota wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wraz z należnościami wierzyciela alimentacyjnego, o którym stanowi art. 2 pkt 10 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (w odniesieniu do 5 badanych postępowań) wyniosła 320.609,40 zł. [Dowód: akta kontroli str. 89-94]

2.4. W 2017 r. w ramach realizacji Programu *Rodzina 500 plus*, złożonych zostało do GOPS 390 wniosków w sprawie przyznania świadczeń wychowawczych, w tym sześć wniosków otrzymało decyzję odmowną w związku z przekroczeniem kryterium dochodowego 800 zł na osobę, określonego w art. 5 ust. 3 ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

GOPS wypłacił w 2017 r. 6.202 świadczenia wychowawcze. Świadczeniami wychowawczymi objęto 378 rodzin, a liczba dzieci objętych tymi świadczeniami wyniosła 583 (w 2016 r. 576 dzieci).

Na koniec poszczególnych kwartałów 2017 r. nie występowały należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych. Natomiast w październiku 2017 r. Wójt wydał decyzję⁹ w sprawie nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego przyznanego na pierwsze dziecko. Podstawą stwierdzenia nienależnego poboru świadczenia było dobrowolne ujawnienie przez świadczeniobiorcę okoliczności zgłoszenia pracy. Nienależnie pobrane świadczenie wychowawcze w kwocie 2.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami w kwocie 34,24 zł wpłacono na rachunek bankowy GOPS w dniu 13 października 2017 r.

GOPS sporządzał w 2017 r. w systemie CAS (Centralnej Aplikacji Systemowej) miesięczne sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego za okres od stycznia do grudnia 2017 r., zgodnie z wzorem określonym w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rodziny Pracy i Polityki Społecznej (MRPiPS) z dnia 18 lutego 2016 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego¹⁰.

⁹ nr GOPS.526.306.ZZ.2017 z dnia 6 października 2017 r.

¹⁰ Dz. U. z 2016 r., poz. 212.

Rozporządzenie MRPiPS z 28 września 2017 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego¹¹ (które weszło w życie z dniem 1 października 2017 r.) nie określa wzoru miesięcznego sprawozdania rzeczowo finansowego z realizacji zadań z zakresu świadczenia wychowawczego.

Kwota dotacji z budżetu państwa wykorzystana w 2016 r. na świadczenia wychowawcze wyniosła ogółem 2.441.581,18 zł, w tym 48.969,98 zł (2%) stanowiły koszty obsługi tych świadczeń.

Kwota dotacji z budżetu państwa wykorzystana w 2017 r. na ww. świadczenia wyniosła ogółem 3.135.880,21 zł, w tym 45.190,41 zł (1,4%) stanowiły koszty obsługi tych świadczeń.

[Dowód: akta kontroli str. 82, 163-164, 290-291]

Zgodnie z art. 52 ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, koszty obsługi świadczeń wychowawczych, w przypadku organu właściwego w roku 2016 wynosiły 2% otrzymanej dotacji na świadczenie wychowawcze.

Zgodnie z art. 29 ust. 3 i 4 ww. ustawy, koszty obsługi świadczeń wychowawczych finansowane w formie dotacji celowej z budżetu państwa, w przypadku organu właściwego wynoszą 1,5% otrzymanej dotacji na świadczenie wychowawcze.

Z analizy kwartalnych sprawozdań rzeczowo-finansowych z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów za IV kwartał 2016 r. i 2017 r. wynika m.in., że:

- stan należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego na koniec grudnia 2017 r. wynosił 1.170.970 zł i był wyższy niż na koniec grudnia 2016 r. o 150.329 zł, tj. o 14,7%;
- kwoty zwrócone przez dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego (wraz z odsetkami) wg stanu na 31 grudnia 2017 r. wyniosły 33.890,19 zł i były wyższe niż na koniec grudnia 2016 r. o 442,70 zł, tj. o 1,3%;
- udział kwot zwróconych przez dłużników alimentacyjnych, w wypłaconych świadczeniach z funduszu alimentacyjnego wynosił 16,9% w 2016 r. oraz 20,2% w 2017 r. [Dowód: akta kontroli str. 291]

GOPS sporządzał kwortalne sprawozdania z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów za 2016 r. oraz kwortalne sprawozdania z realizacji ww. zadań za I, II i III kwartał 2017 r., zgodnie z wzorem stanowiącym załącznik do rozporządzenia MRPiPS z 21 grudnia 2015 r. w sprawie sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów¹². Kwortalne sprawozdanie rzeczowo-finansowe z realizacji ww. zadań za IV kwartał 2017 r. sporządzone zostało przez GOPS według wzoru określonego przez Departament Polityki Rodzinnej MRPiPS zamieszczony w komunikatach związanych z opracowaniem i przesyłaniem ww. sprawozdań systemie CAS. [Dowód: akta kontroli str. 42]

Rozporządzenie MRPiPS z 27 września 2017 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów¹³ (obowiązujące od 1 października 2017 r.) nie określa wzoru kwartalnego sprawozdania rzeczowo-finansowego z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Terminowość przekazywania przez GOPS kwartalnych sprawozdań rzeczowo-finansowych z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, zgodna była z terminami określonymi w ww. rozporządzeniach MRPiPS. [Dowód: akta kontroli str. 67]

W 2017 r. GOPS nie dofinansowywał środkami własnymi gminy, realizacji zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w rozdziałach: 85195, 85213, 85219, 85278, 85501 i 85503. Natomiast dofinansował realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w rozdziale 85502 („świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu

¹¹ Dz. U. z 2017 r., poz. 1813.

¹² Dz. U. poz. 2324.

¹³ Dz. U. z 2017 r., poz. 1812.

alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego”) w kwocie 12.618,99 zł. [Dowód: akta kontroli str. 291]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

3. Sprawozdawczość budżetowa dotycząca wydatków związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych Ósrodkowi ustawami (Rb-50)

Opis stanu
faktycznego

Dane zawarte w zbiorczym sprawozdaniu Rb-50 sporządzonym przez Ósrodek za IV kwartał 2017 r. dotyczące planu dotacji po zmianach i wydatków z dotacji w dziale: 851 rozdział 85195, 852 rozdział: 85213, 85219, 85278, 855 rozdział: 85501, 85502, 85503 były zgodne z danymi zawartymi w ewidencji księgowej Ósrodka.

Sprawozdanie Rb-50 dotyczące wydatków GOPS za 2017 r. przekazane zostało w dniu 30 stycznia 2018 r. do Urzędu Gminy w Gowarczowie, tj. przed upływem terminu określonego w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej¹⁴. Sprawozdania Rb-50 za I, II i III kwartał 2017 r. przekazane były w terminie 10 dni po upływie kwartału, tj. zgodnie z terminami określonymi w powyższym rozporządzeniu. [Dowód: akta kontroli str. 163-180, 247, 251-281]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości w zakresie planowania i wykorzystania przez Ósrodek dotacji z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach, jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁵ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach.

Kielce, dnia marca 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach

Wicedyrektor
Tadeusz Mikołajewicz

Kontroler

Stanisław Łuczyński
główny specjalista kontroli państwowej

.....
Podpis

.....
Podpis

¹⁴ Dz. U. z 2016 r., poz. 1015 ze zm. – rozporządzenie utraciło swoją moc z dniem 13 stycznia 2018 r.

¹⁵ Dz. U. z 2017 r., poz. 524.